

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde İletişim Stratejisi: Avrupa Birliği Bakanlığı Kamu Spotlarına Yönelik Bir İnceleme¹

Funda YALIM^{2*}

Geliş Tarihi/Received: 12.06.2019
Kabul Tarihi/Accepted: 16.08.2019

Araştırma Makalesi/Research Article

ÖZET

Siyasi reform, sosyo-ekonomik dönüşüm ve iletişim stratejisi boyutlarıyla Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde yürütülen çalışmalara bütüncül bir bakış açısı ve ivme kazandırmıştır. Bu çalışmanın amacı 62. Hükümet döneminde hazırlanan ve 18 Eylül 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan "Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi"nin 3. Bölümü olan "Yeni Avrupa Birliği (AB) İletişim Stratejisi" kapsamında AB Bakanlığı tarafından hazırlanan kamu spotlarını gösterge bilimsel analiz yöntemiyle incelemek ve İletişim Stratejisinde Türkiye'ye yönelik verilmek istenen mesajlarının hangilerinin bu kamu spotlarında yer aldığını belirlemektir. Bu çalışmada "Yeni AB İletişim Stratejisi" kapsamında Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından 2015 ve 2016 yıllarında hazırlanan 4 kamu spotu incelemeye tabi tutulmuş ve bu kamu spotlarında "Yeni Avrupa Birliği İletişim Stratejisi"nde iç hedef kitleye yönelik verilmek istenen mesajların hepsinin yer aldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yeni Avrupa Birliği Stratejisi, Yeni Avrupa Birliği İletişim Stratejisi, Kamu Spotu.

¹ Bu çalışma yazarın Bu çalışma yazarın "Avrupa Birliği ile Bütünleşme Sürecinde İletişim Yönetimi" başlıklı Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

² Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak İşletme Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

* Sorumlu yazar/Corresponding author

E-mail/e-ileti: fyalim@mehmetakif.edu.tr

Turkey's Communication Strategy in the Process of Its Accession to The European Union: An Examination on The Public Service Announcements of The Ministry of European Union Affairs

ABSTRACT

With the dimensions of political reform, socio-economic transformation, and communication strategy, Turkey's New European Union Strategy has introduced a holistic perspective to, and accelerated, the studies conducted in the process of Turkey's accession to the European Union. This study aims to examine the public service announcements prepared by the Ministry of EU Affairs within the scope of "the New European Union (EU) Communication Strategy" – Chapter 3 of "Turkey's New European Union Strategy" that was prepared in the reign of the 62nd Government and shared with public opinion on 18 September 2014 – with the method of semiological analysis and to determine which of the messages intended to be given for Turkey in the Communication Strategy are available in these public service announcements. In this study, some 4 public service announcements prepared in 2015 and 2016 by the Ministry of European Union Affairs within the scope of "the New EU Communication Strategy" were subjected to examination and it was seen that the messages intended to be given for the domestic target audience in "the New European Union Communication Strategy" were all available in these public service announcements.

Keywords: Turkey's New European Union Strategy, the New European Union (EU) Communication Strategy, Public Service Announcements.

1. GİRİŞ

Avrupa'da devletler arasında birlik oluşturma fikri çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Uzun yıllar boyunca birçok savaşa sahne olmuş Avrupa'nın toparlanması için devletlerin düşmanlıkları bir kenara bırakıp bir araya gelmeleri gerektiği fikri birçok devlet adamı ve düşünür tarafından da ifade edilmiştir. Kömür ve çeliğin işletilmesinin uluslar üstü bir otoriteye devredilmesini amaçlayan ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran 1951 tarihli Antlaşma ile Avrupa Birliği yolunda ilk adım atılmıştır.

1957 yılında imzalanan Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik topluluğu kurulmuştur. Ekonomik ve ticari özellikler taşıyan bu topluluk zaman içerisinde sosyal, siyasi, ekonomik, hukuki tarzda bir değişim göstermiştir. Kişilerin, malların, sermayenin ve

hizmetlerin serbest dolaşımını öngören Avrupa Birliği bugünkü üye sayısına gelene kadar birçok genişleme süreci yaşamıştır. Genişleme politikası, AB'nin Birliğe üye olmak isteyen devletlere ilişkin politikasıdır. 1957 yılında altı devlet (Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda) tarafından kurulan Avrupa Topluluğu, altı genişleme dalgası sonucunda 28 üye devlete genişlemiştir. Kurucu antlaşmalar, yeni üyelerin Birliğe katılması için birtakım kurallar ve uygulamalar getirmektedir (<http://www.ikv.org.tr>, Kırac ve İlhan, 2010:191). Türkiye, AET'nin kuruluşundan bir yıl sonra, Temmuz 1959'da "ortak üye" olmak için başvurmuştur. Türkiye ile topluluk ilişkileri, 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanan "Ortaklık (Ankara) Anlaşması" ile resmîyet kazanmıştır (Dartan, 2005: 233-234). Türkiye 1995 yılında Gümrük Birliği sürecine girmiştir.1999'da Helsinki zirvesinde Türkiye'nin Katılım Ortaklığı Belgesini alması ile hızlanan süreç 2003 yılında Avrupa Birliği Komisyonu'nun Türkiye'nin aday ülke olmasına ilişkin tavsiyenin ardından mutabakat sağlanmış ve 3 Ekim 2005 tarihinde Avrupa Birliği ve Türkiye arasında tam üyelik müzakereleri resmen başlamıştır (Kodaman vd; 2008:202). AB'ye üyelik süreci dinamik bir süreçtir ve aday ülkelerde üyelik şartlarının yerine getirilebilmesi siyasi, ekonomik ve sosyal birtakım değişiklik ve düzenlemeleri beraberinde getirmektedir. Söz konusu alanlardaki değişiklik, düzenleme ve uygulamaların başarısına katkı sağlayan en önemli unsurlardan biri de aday ülkelerin hem kendi ülke vatandaşlarına hem de AB'ye yönelik yürütecekleri sistematik ve planlı, programlı iletişim çalışmalarıdır. İlki 2010 yılında Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yayınlanan Türkiye'nin Avrupa Birliği İletişim Stratejisi'dir. 2014 yılında ise Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi kamuoyu ile paylaşılmış ve bu stratejinin 3. Bölümü olan İletişim Stratejisi de güncellenmiştir.

Türkiye'nin AB politikasının temel dinamiklerini demokrasi ve insan haklarının güçlenmesi, serbest piyasa ekonomisinin kurumsallaşması ve çağdaş yaşam standartlarının her alanda kökleşmesi oluşturmaktadır. Türkiye'nin AB üyeliği stratejik bir hedeftir. Siyasi Reform Süreci, Katılım Sürecinde Sosyo-Ekonomik Dönüşüm, AB İletişim Stratejisi bölümlerinden oluşan strateji temel olarak reform sürecine hız katarak her alanda AB standartlarına ulaşmayı, müzakere başlıklarında atılacak önemli adımları belirlemeyi, bölgesel ve küresel sınamalar karşısında Avrupa Birliği'nin inşasında Türkiye- AB birlikteliğinin anlamını ve potansiyelini gözler önüne serecek güçlü bir iletişimi öne çıkarmayı hedeflemektedir (Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi, <http://www.ab.gov.tr>).

AB iletişim stratejisinin iki boyutu bulunmaktadır. Bunlardan ilki iç hedef kitleye yönelik olarak katılım sürecinde gerçekleştirilen reformların toplum tarafından benimsenmesi ve hayata geçirilmesi için toplumun her kesiminin sürece destek vermesini ve AB'ye üyelik sürecinin halkın yaşam standartlarını yükseltecek bir çağdaşlaşma projesi olduğu algısını yerleşmesini sağlayacak iletişim çalışmaları, ikincisi ise yurt dışı iletişim boyutu ile AB kamuoyunda Türkiye algısının sağlıklı bir şekilde oluşması ve ülkemize yönelik doğru resme bakılmasını sağlayacak, karşılıklı güveni ve samimiyeti oluşturmayı amaçlayan, önyargıları doğru bilgilerle gidermeyi amaçlayan iletişim çalışmaları oluşturmaktadır (Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi <http://www.ab.gov.tr>).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Avrupa Birliği'nin Tarihçesi ve Kurumları

Avrupa yüzyıllar boyunca kanlı savaşlara sahne olmuş yaşanan bu savaşlarda birçok insan hayatını kaybetmiştir. Fransa ve Almanya arasında 1870-1945 yılları arasında gerçekleşen üç savaş ve bu savaşların doğurduğu felaketler bazı Avrupalı lider ve düşünürleri barışın sürdürülebilmesinin tek yolunun ülkelerin ekonomik ve siyasi yönlerden birleşmesi olduğu fikrine götürmüştür (<http://www.ab.gov.tr>). Avrupa'nın kurucu babalarından Jean Monnet: "Devletler arasında yeni bir koalisyon değil insanlar arasında birlik kuruyoruz" ve "Münferit ülkelerin kazançları kendi çabaları, komşularına taşırabildikleri sorunlarla sınırlıdır. Topluluk içerisinde her üyenin avantajı geriye kalan üyelerin refahına neden oluşturur" şeklinde bu felsefeyi ifade etmiştir. Avrupa Birliği birey ve dayanışma üzerine inşa edilmiş siyasi bir oluşumdur. Avrupa Birliği'nde amaç, devletlerin çıkarı ve refahı değil onların egemenlik haklarını paylaşarak güçlü ve etkin bir dayanışma ortamının inşa edilmesi ve bu ortam sayesinde bireylere refah, istikrar ve güvenlik sağlanmasıdır (Aktar 2002: 105-107). Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan başlıca antlaşmalar:

1951 Paris Antlaşması ve Kömür Çelik Topluluğu: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) 18 Nisan 1951 tarihli Paris Antlaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg'un katılımıyla taraflar arasında kömür ve çelik konusunda ortak Pazar kurulmuştur (Köktaş, 1999: 11). AKÇT'nin genel amacı savaş hammaddesi olarak kabul edilen kömür ve çeliğin bağımsız bir ortak otoritenin emrine verilmesidir. Bunların dışında başlıca amaçlar arasında kömür ve çelik ticaretinde serbest pazar şartlarını sağlamak ve denetlemek, üye ülke işçilerinin serbest dolaşımını sağlamak, üye ülkelerinin ekonomik sorunlarının giderilmesine yardımcı olmak, üye ülkelerde yeni iş

alanlarını yaratarak işsizlik ile mücadelede üye ülkelere yardımcı olmak ve üye ülkelerdeki genel hayat seviyesinin yükselmesini sağlamak gelmektedir (Arslan, 2003: 75).

1957 Roma Antlaşması: 1957’de imzalanan Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomi Topluluğu (AET) ile Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) kurulmuştur. 1 Ocak 1958’de yürürlüğe giren Antlaşma ile altılar (Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Lüksemburg, Hollanda) üç temel alanda ortak Pazar geliştirmeyi hedef almışlardır. Bunlar enerji, tarım ve ulaştırmadır. Bu üç alandaki ortak Pazar girişimleri öncelikle bir gümrük birliği oluşturmaktan geçmektedir ve Antlaşmalar bu konuyu ortak Pazar hedefi doğrultusunda düzenlemektedir (Dedeoğlu, 2003:51). Altı kurucu ülkenin onayı ile 1951 yılında Paris’de ve 1957 yılında Roma’da imzalanan anlaşmalar gelecekteki Avrupa’nın entegrasyon sürecinin iskeletini oluşturması açısından önem taşımaktaydı (Cini, 2003: 1).

1987 Avrupa Tek Senedi: AKÇT, AET ve AAET Antlaşmalarında ilk önemli değişiklik 17 Şubat 1986’da Lüksemburg’ta ve 28 Şubat 1986’da Lahey’de imzalanan ve 1 Temmuz 1987 tarihinde yürürlüğe giren Tek Avrupa Senedi ile olmuştur. Bir yandan üç topluluğu kuran Antlaşmalar üzerinde önemli değişiklikler yapılmış bir yandan da dış ilişkiler alanında üye devletler arasında işbirliği düzenlemiştir. Senedin temel felsefesi, üye devletler arasındaki ilişkilerin bir Birliğe dönüştürülmesidir. Bu felsefenin gerçekleştirilmesi için Senet ile topluluğun yetkileri genişletilmiş ve kurumsal yapısı yeniden düzenlemiştir. Avrupa Konseyi yeniden formüle edilmiş, iç pazarı aşamalı biçimde kurmaya yönelik önlemlerin alınması taahhüt edilmiştir (Ülger, 2003a: 252).

1993 Avrupa Birliği Antlaşması ve Maastricht Kriterleri: 1989 yılında başlayan Sovyetler Birliği’nin dağılması ve buna bağlı olarak Doğu Bloku’nun dağılması, Soğuk Savaşın sona ermesi, Merkezi ve Doğu Avrupa devletlerinin serbest kalması, Almanya’nın birleşmesi gibi Avrupa kıtasındaki mevcut mimariyi tamamen geliştiren değişimler AT’nin bir AB’ye dönüştürülmesini zorunlu kılmıştır. Bu dönüşüm 1992 yılında imzalanan ve 1 Kasım 1993 yılında yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması (Avrupa Birliği Antlaşması) ile sağlanmıştır. Bu antlaşma ile ekonomik ve siyasal alanların her ikisini de birlikte kapsayan bir bütünleşme yolunda önemli adımlar atılmıştır. Ekonomik anlamda, siyasal anlamda, adalet ve içişleri alanında işbirliği anlamında üç sütuna dayanan bir Avrupa Birliği kurulmuştur (Fişne, 2003: 64). Maastricht Antlaşmasında ortak Pazar aşamasına ulaşan topluluklar boyutundaki entegrasyon sürecinin yeni hedefi Ekonomik ve Parasal Birlik olarak belirlenmiştir. Bütünleşmenin etkinlik alanları kapsamına, ekonomik ve sosyal uyum, bölgesel politika gibi

yeni alanlar dahil edilmiştir. Maastricht Antlaşması'nda üye devletlerin Ekonomik ve Parasal Birliğe katılımı için öngörölmüş bulunan zorunlu koşullara Maastrich Kriterleri denilmektedir (Ülger, 2003a:200).

1999 Amsterdam Antlaşması: 1 Mayıs 1999'da yürürlüğe giren Amsterdam Anlaşması ile Avrupa vatandaşlığı tekrar vurgulanarak AB vatandaşlığının ulusal vatandaşlığı engellemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca Avrupa Parlamentosu karar alma mekanizmaları; yasama ve ortak karar alma prosedüründe yapılan değişikliklerle daha güçlü hale getirilmiştir (<http://www.avrupa.info.tr>).

2003 Nice Antlaşması: 26 Şubat 2001'de imzalanan Nice Antlaşması Şubat 2003'te yürürlüğe girmiştir. Bu antlaşmayla Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu'ndaki üye ülkelerin oy dağılımları ve Avrupa Komisyonu üye sayıları yeni katılacak ülkeleri de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir(<http://www.avrupa.info.tr>).

2009 Lizbon Antlaşması: Avrupa Birliği'nin derinleşme sürecindeki son önemli aşama 2007 yılında imzalanan ve 2009 yılında yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile gerçekleşmiştir. Bu antlaşma ile temel olarak AB'nin karar alma mekanizmalarındaki tıkanıklıkların giderilmesi ve Birliğin daha demokratik ve etkili işleyen bir yapıya kavuşması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda kapsamlı değişikliklere gidilerek, Avrupa Topluluğu'nu kuran Antlaşmanın adı "Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma" olarak değiştirilmiştir (<http://www.ab.gov.tr>).

Avrupa Birliği'nin başlıca kurumları ve temel görevleri şu şekildedir:

Avrupa Parlamentosu: Avrupa Parlamentosu, AB kurumları içinde doğrudan halk tarafından seçilen organdır. AB üyesi ülkelerin vatandaşları olan Avrupa vatandaşları beş yılda bir yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oy kullanabilirler. Avrupa Parlamentosu, üye devlet vatandaşlarının demokratik menfaatlerini ve siyasi görüşlerini temsil eden bir organdır (<http://www.ab.gov.tr>). Parlamentonun başlıca üç önemli görevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki; yasama yetkisidir. Parlamento bu yetkiyi Konsey ile paylaşmaktadır. Genelde ortak-karar usulü ile mevzuatlar kabul edilmektedir. İkinci önemli görevi; demokratik denetim yetkisidir. Parlamento tüm AB ve özellikle Komisyon üzerinde demokratik kontrol yetkisini kullanmaktadır. Bir diğer görevi ise bütçe ile ilgili yetkileridir. Konsey ile yakın işbirliği yaparak harcamalar konusunda topluluğu denetlemektedir (Europäische Kommission General Direktion Presse, Belgium, 2003:10). Birliği oluşturan üye ülkelerin temsilcilerinin

oluşturduğu organ olan parlamentonun sorumlulukları kuruluş antlaşmalarında belirlenmiştir. Birliği kuran Antlaşmalar Parlamentoyu çoğu zaman ortak yasa koyucu olarak göstermektedir. Diğer alanlarda Parlamento tavsiye kararlarının anlaşmaya varılmasında ve bu kararların yerlerine ulaştırılmasından sorumludur (European Commission Bulletin of the European Union, 2/2000).

Avrupa Komisyonu: AB menfaatlerinin temsilcisi ve savunucusu olan Komisyona Başkan ve üyeler üye devletler tarafından 5 yıllık bir süre için atanmakta ve Parlamento tarafından onaylanmaktadır. AB kurumlarında, Birliğin motoru olarak anılan Komisyon (Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa İlişkileri, TOBB AB Müdürlüğü, 2002: 10):

*Yasal düzenlemeler için öneride bulunma yetkisi vardır ve dolayısıyla Konsey ve Parlamento'ya öneri sunar,

*Birliğin yürütme organı olarak, Avrupa Birliği mevzuatının, Konsey ve Parlamento tarafından onaylanan bütçe ve programların uygulanmasından sorumludur,

*Antlaşmaların koruyucusu olarak davranır ve Adalet Divanı ile birlikte, Topluluk hukukunun tam olarak uygulanmasını sağlar,

*Uluslararası alanda Birliği temsil eder ve özellikle ticaret ve işbirliği alanlarındaki uluslararası anlaşmaları müzakere eder.

Avrupa Birliği Konseyi: Üye Devlet temsilcilerinin ve genellikle bakanlarının bir araya geldiği ve AB Üyesi devletlerin doğrudan çıkarlarını ifade ettikleri ve taahhüt altına girdikleri organdır. Konsey Avrupa bütünleşme sürecinin tanımlanmasında temel rol oynamaktadır. Genellikle Bakanlar Konseyi olarak bilinen Konsey AB'nin siyasi amaçlarını belirlemektedir. Konseyin merkezi Brüksel'dedir. Bazı toplantılar Lüksemburg'ta yapılmaktadır (Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği Yayınları, 2000:5).

Avrupa Birliği Zirvesi: Avrupa Birliği'ne üye devletlerin başkanları veya devlet başkanları ile Avrupa Birliği Zirvesi Başkanı ve Avrupa Komisyonu Başkanı'nın katılımı ile meydana gelmektedir. Yılda dört defa toplanan zirve Birliğin gelişmesi ve Avrupa'nın bütünleşmesi doğrultusunda öncelikleri ve temel politikaları belirleyen karar alır. Avrupa Birliği Zirvesinin herhangi bir yasama yetkisi yoktur. Buna rağmen, AB üyesi tüm devletlerin en üst düzey yetkililerinin bir araya geldiği ve temel politikaları belirlediği kurum olmasından

dolayı siyasi bir ağırlık ve yönlendirme gücü taşımaktadır. Çoğu durumda uzlaşıyla, istisna olarak nitelikli çoğunlukla karar alır (<http://www.ab.gov.tr>).

Avrupa Adalet Divanı: Merkezi Lüksemburg'da olan AB Adalet Divanı Birliğin en yüksek bağımsız yargı organıdır ve burada verilen kararlar kesin olmakta ve temyiz edilememektedir. Divan üye ülkeler, AB Kurumları ve iş hayatındaki ve kişisel anlaşmazlıkları yasaya uygun olarak karara bağlamaktadır (<http://www.curia.eu.int>). Birliğin bağımsız yargı organı olan AD, ulusal mahkemelerce uygulanması için, AB hukukunu yorumlamaktadır. Antlaşma hükümlerinin ve uygulama biçimlerinin kesin yorumunu yapmakta, uyuşmazlıkları çözüme bağlamakta, Birlik organları, üye devletler, şirketler ve bireylerin AB Antlaşmaları ile ilgili olarak önüne getirdikleri hukuki sorunlar hakkında karar vermektedir. Adalet Divanı'nın kararları bağlayıcıdır. Oy çokluğu ile alınmaktadır (Dura ve Atik, 2000:119-120.)

Sayıştay: Birlik fonlarının toplanmasını ve harcanmasını denetlemektedir. Finansal operasyonların kayıtlarını gözden geçirmekte ekonomik, verimli ve etkili olarak yürütülmesini yönetmektedir. Sayıştay çalışmalarının sonuçlarını sürekli yayınladığı düzenli raporları ile duyurmaktadır. Sayıştay Birliğin finansal yönetimini tüm kademelerde geliştirmeyi ve Birliğin üyelerinin maksimum faydalanmasını sağlamaktadır (<http://www.eca.eu.int>).

Avrupa Merkez Bankası: Tüzel kişiliğe sahip bağımsız bir AB organıdır. Görevi; para birimi olarak Avro'yu kullanan AB üyesi ülkelere oluşan Avro bölgesinde fiyat istikrarını sağlamaktır. Bu görevini üye devletlerin merkez bankaları ve Avrupa Merkez Bankası'ndan oluşan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içinde yerine getirir. Bu çerçevede AB'nin para politikasının tespiti ve uygulanması, döviz işlemlerinin yürütülmesi, üye devletlerin resmi döviz rezervlerinin tutulması ve yönetilmesi, ödeme sistemlerinin düzgün işleminin sağlanması görevlerini yerine getirir. Avrupa Merkez Bankası Avro bölgesi dahilinde kağıt para basımına izin verme konusunda tek yetkilidir (<http://www.ab.gov.tr>).

2.2. Avrupa Birliği'nin Genişleme Süreci

Genişleme politikası, AB'nin Birliğe üye olmak isteyen devletlere ilişkin politikasıdır. 1957 yılında altı devlet (Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda) tarafından kurulan Avrupa Topluluğu, altı genişleme dalgası sonucunda 28 üye devlete genişlemiştir. Kurucu antlaşmalar, yeni üyelerin Birliğe katılması için birtakım kurallar ve uygulamalar

getirmesine karşın, Birliğin bu alandaki politikası ancak Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından Avrupa sahnesine çıkan yeni devletlerden üyelik için gelen talep ve bu ülkelerdeki dönüşümü etkileme ihtiyacı temelinde kapsamlı bir politika halini almıştır. Hâlihazırda, AB üyelik perspektifine sahip yedi devlet bulunmaktadır. Bunlardan AB üyeliğine aday ülke statüsü elde edenler Türkiye, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Arnavutluk'tur. Bosna-Hersek ve Kosova ise potansiyel aday ülke statüsüne sahiptir (<http://www.ikv.org.tr>).

Tablo 1. AB Genişlemesi Kronolojisi

1957	Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda (Kurucu Üyeler)
1973	Danimarka, İrlanda, İngiltere
1981	Yunanistan
1986	Portekiz ve İspanya
1995	Avusturya, Finlandiya, İsveç
2004	Estonya, Litvanya, Letonya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, GKRY, Slovakya, Slovenya, Malta, Romanya
2007	Bulgaristan, Romanya
2013	Hırvatistan

Kaynak: <http://www.ikv.org.tr>

Günümüzde, genişleme politikası kapsamında AB üyeliğine başvuruda bulunan ülkeler ve Batı Balkanlar'daki potansiyel aday ülkeler bulunmaktadır. AB Antlaşması Madde 49 ve Kopenhag Kriterleri, genişlemenin yasal çerçevesini belirlemektedir. Genişleme politikasının hedefi, AB üyeliğine başvuruda bulunan ülkeleri üyeliğin yükümlülüklerini üstlenmeye hazırlamaktır. Batı Balkan ülkelerine yönelik sürdürülen istikrar ve ortaklık sürecinde ise amaç potansiyel aday ülkelerin AB'ye yakınlaştırılmasıdır. Her iki süreç de sıkı koşullar temelinde her ülkenin özellikleri ve özel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak tasarlanmış olmakla birlikte, birtakım mali araçlarla desteklenmektedir. AB Antlaşması'nda belirtildiği şekilde, AB'nin temel değerlerine saygı gösteren ve bu değerleri destekleyen her Avrupa devleti AB üyeliği için başvuruda bulunabilir. AB'ye katılmak isteyen devletlerin 1993 yılında Kopenhag AB Liderler Zirvesi'nde belirlenen ve bu nedenle "Kopenhag Kriterleri" olarak bilinen şartları yerine getirmeleri gerekmektedir. AB'ye üye olmak isteyen ülkelerden beklenenler şu şekildedir (<http://www.ikv.org.tr>) :

*Siyasi kriterler: Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık haklarının korunmasını garantileyen istikrarlı kurumların varlığı;

*Ekonomik kriterler: AB bünyesinde rekabetçi piyasa koşullarının baskısına dayanabilecek işleyen bir piyasa ekonomisinin varlığı;

*Yasal açıdan ise, siyasi, ekonomik ve parasal birliğin amaçlarına bağlılık başta olmak üzere üyelikten kaynaklanan yükümlülükleri üstlenebilme yeteneği

Mayıs 2000'de Avrupa Komisyonu tarafından geliştirilen *Genişleme için İletişim Stratejisi*'nin Aralık 2000 tarihli Nice Zirvesi'nde AB Konseyi'nce kabul edilmesiyle birlikte, Avrupa Birliği'nin genişleme süreci hız kazanmaya başlamıştır. Müzakereler için bir yol haritası da içeren söz konusu strateji, daha sonra gerçekleşen Göteborg ve Laeken zirvelerinde de destek görmüş ve aday ülkelerle müzakereler 2002 yılı sonuna kadar tamamlanmış, bunların 2004 yılında yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde tam üye olarak katılmaları kabul edilmiştir. Genişlemeye hazırlık olmak üzere, çalışmalar daha önce *Katılım Öncesi Strateji ve Katılım Müzakereleri* olmak üzere iki temel üzerine yürütülürken, bunlara bir de *İletişim Stratejisi* eklenmiştir. Böylelikle, hem aday ülkelerin hem de mevcut üyelerin Avrupa Birliği'nin genişleme sürecinde üstlenmek durumunda oldukları görev ve yükümlülükler *İletişim Stratejisi*yle oluşturulacak bir tür sinerji yoluyla yerine getirilebilecektir. Buna yönelik olarak üye devletler ve aday ülkeler için geçerli olan amaçlar şunlardır (Canbolat, 2002: 271-272): *Üye devletler için geçerli olan üç temel amaç* : (1) Genişleme sürecinde ortak bir anlayışı kolaylaştırıcı ve olumsuz etkileri bertaraf edici bir biçimde genişlemenin gerekliliğini kamuoyuna duyurmak, (2) Genişlemeye ilişkin müzakerelerde ilerleme sağlamak amacıyla her kesimde özellikle karar alıcılarla halk arasında diyalog tesis etmek, (3) Genel bir karşılıklı anlayışa ortam hazırlamak üzere aday ülkeleri tanıtıcı bilgiyi yaymaktır. *Aday ülkeler için geçerli olan üç temel amaç ise*; (1) Avrupa Birliği hakkında genel bilgi ve anlayışın yaygınlaşmasını sağlamak, (2) Katılımın her bir ülke için neleri kapsadığını kamuoyuna duyurmak, (3) Üyelik için hazırlık aşamasındaki çalışmalarla müzakerelerin ilerlemesi arasındaki bağlantıyı halka anlatmak. Bu, AB yasalarının iç hukuk düzenine girmesini ve gerekli idari yapılanmanın hız kazanmasını sağlayacaktır. Bu vesileyle müzakerelerin neden farklı ülkelerde birbirinden farklı süratle ilerlediği de anlaşılmış olacaktır.

İletişim stratejsinin başarısı için belirlenen üç temel ilke ise (Canbolat, 2002: 271-272); (1) Adem-i merkezîyet (subsidiarite): Strateji, üyelik sürecinde hem üye devletlerde hem de aday ülkelerde spesifik gereksinimlerin ve koşulların dikkate alınması amacıyla adem-

i merkeziyetçi bir yöntem benimsemiştir. (2) Esneklik: Temel dinamik süreçlerden kaynaklanan iletişim bozucu etkenlerle mücadele için gereklidir. (3) Sinerji: Komisyon, Avrupa Parlamentosu için, üye devletler ve toplumdaki diğer grupların çalışmalarının birbirlerini tamamlayıcı ve güçlendirici biçimde sonuç vermesi için.

2.3. Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri

Türkiye, AET'nin kuruluşundan bir yıl sonra, Temmuz 1959'da "ortak üye" olmak için başvurmuştur. Türkiye ile topluluk ilişkileri, 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanan "*Ortaklık (Ankara) Anlaşması*" ile resmîyet kazanmıştır. Ankara Anlaşması, tam üyelik temelinde üç aşamalı bir süreci içermektedir. 1 Aralık 1964 tarihinden itibaren başlayan "*Hazırlık Dönemi*", 1 Ocak 1973'te yürürlüğe giren "*Katma Protokol*" ile sona ermiştir. "Geçiş Dönemi", Katma Protokol hükümleri uyarınca 22 yıl sonra 31 Aralık 1995 tarihinde, ilk aşamada, sanayi mallarının dolaşımını öngören Gümrük Birliği'ne geçilmesiyle sona ermiştir. Ankara Anlaşması ve Katma Protokol, Türkiye ile topluluk arasındaki ilişkileri düzenleyen iki temel belge olarak, ekonomik entegrasyonun temel esası olan 4 temel serbestinin (*malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin*) dolaşımını aşamalı olarak gerçekleştirilmesini öngörmektedir. "Nihai Dönem", Gümrük Birliği ilişkilerine dayanacak ve tarafların ekonomi politikaları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesini ve tam üyelik koşullarının oluşturulmasını öngörmektedir (Dartan, 2005: 233-234.). Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler, 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi Belgelerinin 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmesiyle hız kazanmıştır. Türkiye, 14 Nisan 1987'de tam üye olmak için Avrupa Topluluklarına başvuruda bulunmuştur (Paksoy 2003: 108.) Türkiye'nin başvurusuna ilişkin görüşünü 18 Aralık 1989 tarihinde açıklayan Avrupa Komisyonu, kendi iç bütünleşmesini tamamlamadan yeni bir üyeyi daha kabul edemeyeceğini belirtmiş; Türkiye'nin, Topluluğa katılmaya ehil olmakla birlikte, ekonomik, sosyal ve siyasal alanda gelişmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu nedenle, üyelik müzakerelerinin açılması için bir tarih belirlenmemesi ve ilişkilerin Ortaklık Anlaşması'na bağlı olarak geliştirilmesi önerilmiştir (<http://www.ikv.org.tr>). Avrupa Komisyonu, 16 Temmuz 1997 tarihinde genişleme süreci politikalarına ilişkin olarak "Gündem 2000" başlıklı raporu yayınlayarak 10 Merkezi ve Doğu Avrupa ülkesi (MDAÜ) ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin genişleme sürecine dahil edilmesini öngörmüş olup Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovenya ve Estonya ile tam üyelik müzakerelerinin açılmasını önermiştir. Anılan raporda Türkiye'ye genişleme boyutunda yer verilmekle birlikte, katılım müzakereleri açılacak ülkeler arasında ve de katılım öncesi stratejiye dahil ülkeler kapsamında sayılmamıştır. Türkiye, Avrupa

Komisyununun “Gündem 2000” ile aynı zamanda açıkladığı ve Türkiye ile ilişkilerin güçlendirilmesini hedef alan “Bildirim” çerçevesinde ele alınmış olup sadece ilişkilerin gümrük birliği ötesine geçecek şekilde geliştirilmesi önerilmiştir (Dura ve Atik, 2000: 365). AB’ye üye 15 hükümet ve devlet başkanlarının 27 Haziran 1997’de Amsterdam’da gerçekleştirilen Amsterdam Zirvesi’nin bilgilendirme toplantısına AB adaylığı için başvuran 10 Merkezi ve Doğu Avrupa ülkesi ile Türkiye ve Kıbrıs (Güney) ve Türkiye’de davet edilmiştir. Bu davetin, hiçbir şekilde Türkiye’nin “başvuran ülke “konumundan”, “aday ülke” konumuna geçeceği anlamına gelmediği, AB tarafından açıkça ifade edilmiştir. 12-13 Aralık 1997’de gerçekleştirilen Lüksemburg Zirvesi’nde alınan kararlarda Türkiye ile ilgili bölüm “Gündem 2000” raporu ile paralellik taşımıştır. Bu kararlarda Türkiye’nin tam üye olmaya ehil bir ülke olduğu, diğer adaylarla aynı kriterlere göre değerlendirileceği, AB’nin Türkiye’yi tam üyeliğe hazırlamak için bir strateji hazırlayacağı, gelişmelerin ilgili mevzuat çerçevesinde gözden geçirileceği, Türkiye -AB arasındaki ilişkilerin sürmesi gerektiği belirtilmiştir (Paksoy 2003:112.). Haziran 1998 tarihinde gerçekleşen Cardiff Zirvesi’nde Avrupa Komisyonu’nun aday ülkelerin üyeliğe hazırlanma durumunu incelemek üzere her yıl hazırladığı ilerleme raporunun Türkiye için de düzenleneceği ve Türkiye’nin Topluluk mevzuatına uyum amacıyla yaptığı çalışmalara hız vermesi gerektiği belirtilmiştir. Türkiye için hazırlanacak raporun, 1963 Ankara Anlaşması’nın üyeliği öngören 28’inci maddesi ve Lüksemburg Başkanlık Kararları’nı temel alması öngörülmüştür. Belgede ayrıca, Komisyon tarafından Türkiye’yi üyeliğe hazırlamak için sunulan “Avrupa Stratejisi” onaylanmış, bu stratejinin Türkiye’nin önerileriyle zenginleştirilebileceği vurgulanarak, hayata geçirilmesi için Komisyon’dan, gerekli mali desteğin sağlanması da dâhil olmak üzere, harekete geçilmesi istenmiştir. Avrupa Komisyonu, Cardiff kararları doğrultusunda, Türkiye için hazırladığı İlerleme Raporu’nu 4 Kasım 1998 tarihinde Türkiye’ye iletmiştir. Aralık 1998 Viyana Zirvesi’nde genişleme süreci yeniden ele alınmış, Türkiye’yi üyeliğe hazırlamak amacıyla Avrupa Stratejisi’nin ilettilerek AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin daha fazla geliştirilmesi kararı alınmıştır (<http://www.ikv.org.tr>). 1999 yılında gerçekleşen Helsinki Zirvesi’nde Türkiye diğer aday ülkelerle eşit temelde genişleme sürecine dahil edilmiştir. Bu gelişme, hazırlanan “katılım öncesi strateji” ile ilişkilere güçlü bir ivme kazandırmıştır. Türkiye için Katılım Öncesi Stratejisinin ana unsurlarını oluşturan, Katılım Ortaklığı Belgesi 8 Kasım 2000’de yayınlanmıştır. Söz konusu Katılım Ortaklığı Belgesi ile AB tarafından Türkiye’ye sağlanacak mali yardımları tek bir çatı altında toplayan Çerçeve Yönetmelik Mart 2001’de kabul edilmiştir (Ülger, 2003b: 64-68) Helsinki Zirvesi’ni takiben başlayan adaylık sürecinde diğer aday ülkeler için olduğu gibi Türkiye için de her yıl İlerleme Raporu

hazırlanmıştır. 1999 yılında açıklanan İlerleme Raporu'nda yer alan değerlendirmeler, ilk Katılım Ortaklığı Belgesi'nin de temelini oluşturmaktadır. Türkiye, Helsinki Zirvesi'ni takip eden dönemde *yoğun bir reform sürecine* girerek, AB siyasi kriterlerine uyum sağlamak amacıyla çok sayıda yasa ve mevzuat düzenlemesini içeren 8 Uyum ve 2 Anayasa Değişikliği Paketi'ni kabul etmiştir. Avrupa Komisyonu'nun, Genişleme Politikası çerçevesinde oluşturduğu sistemin en önemli aracı olan Katılım Ortaklığı Belgesi, Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ne uyumu ve Topluluk mevzuatını üstlenmesi için gerekli çalışmaları tamamlamasına yönelik kısa ve orta vadeli hedefleri ortaya koyacak şekilde hazırlanmıştır. AB, Türkiye için hazırladığı *ilk Katılım Ortaklığı Belgesi'ni 8 Mart 2001* tarihli kararı ile kabul etmiştir. Katılım Ortaklığı Belgeleri, aday ülkelerin üyeliğine kadar geçerliliğini korumakta, ancak adayların gösterdiği ilerlemelere bağlı olarak Komisyon tarafından yenilenmektedir. Katılım Ortaklığı Belgesi çerçevesinde hazırlanan Katılım Öncesi Ekonomik Program'ın ilki 1 Ekim 2001, ikincisi 14 Ağustos 2002, üçüncüsü 15 Ağustos 2003, dördüncüsü ise 30 Kasım 2004 tarihlerinde Avrupa Komisyonu'na sunulmuştur. Türkiye'nin adaylık statüsünün Helsinki Zirvesi'nde teyit edilmesinin ardından, Türkiye'ye sağlanan mali yardım miktarı da artırılmıştır (<http://www.ikv.org.tr>). Haziran 2000 Feira Zirvesi'nde Türkiye'nin katılım kriterlerine uyum sağlama yolundaki girişimlerin izlendiğini ifade eden AB Konseyi Helsinki'ye atıfta bulunup insan hakları, hukukun üstünlüğü ve yargı konularında somut gelişmeler beklediğini ifade etmiştir. Ayrıca Helsinki'de Komisyon'dan istenen müktesebatin Türkiye tarafından benimsenmesi için yapılacak çalışmalar, katılım ortaklığı ve mali yardım çerçevesi konuları da yinelenmiştir (Uysal, 2001: 150). 7-8 Aralık Nice'de yapılan Nice Zirvesi AB açısından bir dönüm noktasıdır. Bu zirvede Amsterdam Anlaşması'ndan beri devam eden Hükümetlerarası Konferans sona ermiştir. Bu anlaşmanın "AB'nin Genişlemesi Hakkında Bildiri" başlıklı ekinde tüm aday ülkelerin katılımıyla Avrupa Parlamentosu, AB Bakanlar Konseyi, Avrupa Komisyonu gibi AB organlarında yer alacak Üye Devletler temsilci sayıları öngörülürken, bu projeksiyonda Türkiye'ye yer verilmemiştir (Demirkıran, Çiçek, Eltetik, Sarıkçıoğlu, 2010: 64). 14-15 Aralık 2001'de yapılan Laken Zirvesi yayınladığı bildiride, "Türkiye ile müzakereler yakın" ifadesi Türkiye-AB ilişkilerinde önemli bir aşama olarak nitelendirilmiştir. 21-22 Haziran 2002 Sevilla Zirvesi'nde, Türkiye'nin gerçekleştirdiği reformların memnuniyet verici olduğu vurgulanarak, yapılan reformların yürürlüğe sokulmasının Türkiye'nin üyelik perspektifini pekiştireceği ifade edilmiştir (Paksoy, 2003:118; Özdemir, İKV, No: 171). Aralık 2003 Selanik Zirvesi'nde Konsey tarafından Türkiye'ye yönelik olarak, hükümetin 2003 yılından önce devam etmekte olan yasama çalışmalarını tamamlamak istemesi ve reform sürecinin takip edilmesi yönündeki

girişimlerinden memnuniyet duyulduğu ifade edilmiştir. 1 Mayıs 2004 tarihinde on yeni üye ülkenin AB'ye resmen katılması ile tarihinin en kapsamlı genişlemesini de tamamlayan AB'nin, Aralık 2004 Brüksel Zirvesi'nde aldığı kararla, Türkiye-AB ilişkileri yeni bir aşamaya taşınmıştır. 1999 Helsinki Zirvesi'nde adaylığın teyidinden itibaren Türkiye'nin başlattığı ve 2002 Kopenhag Zirvesi sonrasında hız verdiği siyasi kriterlere uyum yönünde gerçekleştirilen reformların ve uygulamanın güçlendirilmesine yönelik çalışmaların sonucunda, AB Devlet ve Hükümet Başkanları, Türkiye'nin siyasi kriterleri karşıladığını tespit etmiş, katılım müzakerelerinin açılmasını öneren Avrupa Komisyonu'nun 6 Ekim tarihli tavsiyesi doğrultusunda Türkiye ile müzakerelerin 3 Ekim 2005 tarihinde başlatılmasına karar vermişlerdir (<http://www.ikv.org.tr>).

29 Haziran 2005 tarihinde Avrupa Komisyonu, 2005 yılı içinde Türkiye'ye yönelik olarak hazırlanması öngörülen belgelerden, "Türkiye İçin Katılım Müzakereleri Çerçevesi Taslağı"nı açıklamıştır. Aynı tarihte Komisyon, "Aday Ülkeler ile AB Arasında Sivil Toplumlar Arasındaki Diyaloğa İlişkin Tebliği"ni yayımlamıştır. AB ile aday ülkelerin toplumlarını birbirlerine daha fazla yakınlaştırmayı hedefleyen Tebliğ'de Türkiye ve Hırvatistan sivil toplumlarının güçlendirilmesine ilişkin çeşitli öneriler de yer almaktadır. 30 Temmuz 2005 tarihinde Ankara Anlaşması'nı 2004 yılında AB'ye katılmış olan on ülkeyi kapsayacak şekilde genişleten "Ek Protokol"ü imzalayan Türkiye, aynı gün yayımladığı deklarasyon ile bunun GKRY'yi tanımak anlamına gelmediğini ifade etmiştir. AB, 3 Ekim 2005 tarihinde, Türkiye ile katılım müzakerelerini başlatmıştır (<http://www.ikv.org.tr>). Müzakereler müktesebat olarak bilinen AB yasaları bütünüünün benimsenmesi ve uygulanmasıyla ilgilidir. Müktesebat 35 başlık altında gruplanmış yaklaşık 130.000 sayfadan oluşmakta ve AB'ye Üye Ülkelerin uyması gereken kuralları ortaya koymaktadır (<http://www.avrupa.info.tr>).

Tablo 2. Avrupa Birliği Katılım Müzakere Fasılları

1.Malları Serbest Dolaşımı	20.İşletme ve Sanayi Politikası
2.İşçilerin Serbest Dolaşımı	21.Trans-Avrupa Şebekeleri
3.İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi	22.Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
4.Sermayenin Serbest Dolaşımı	23.Yargı ve Temel Haklar
5.Kamu Alımları	24.Adalet, Özgürlük, Güvenlik
6. Şirket Hukuku	25. Bilim ve Araştırma
7.Fikri Mülkiyet Hukuku	26.Eğitim ve Kültür
8.Rekabet Politikası	27. Çevre
9.Mali Hizmetler	28.Tüketicinin ve Sağlığın Korunması
10.Bilgi Toplumu ve Medya	29.Gümrük Birliği
11.Tarım ve Kırsal Kalkınma	30.Dış İlişkiler
12.Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki, Sağlığı	31.Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları
13.Balıkçılık	32.Mali Kontrol
14. Taşıma Politikası	33.Mali ve Bütçesel Hükümler
15. Enerji	34.Kurumlar
16. Vergilendirme	35. Diğer Konular
17. Ekonomik ve Parasal Politika	
18. İstatistik	
19. Sosyal Politika ve İstihdam	

Kaynak: <http://www.avrupa.info.tr>

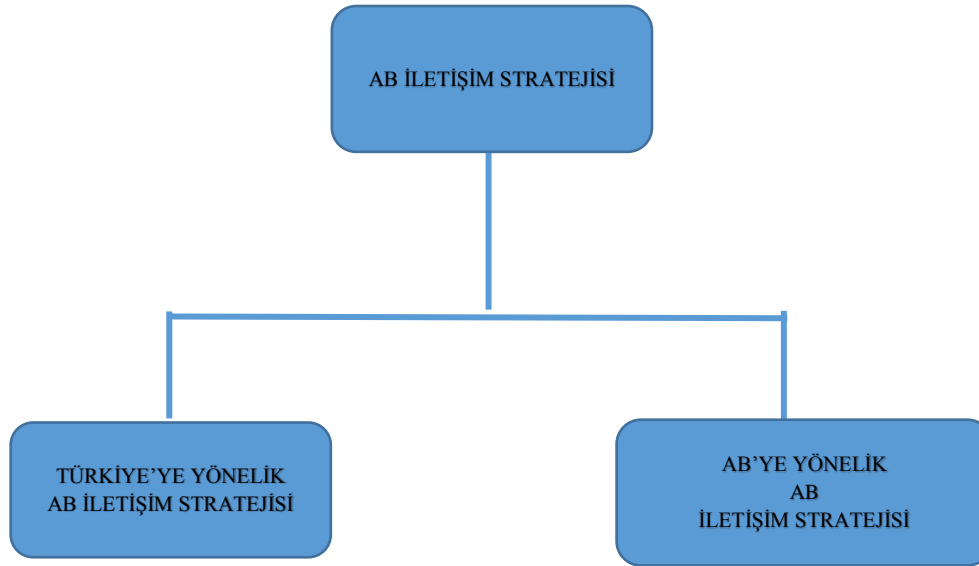
3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'nin Yeni AB Stratejisi, Türkiye-AB ilişkilerine ivme kazandırmak amacıyla 18 Eylül 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Türkiye'nin AB'ye katılım sürecini sistematik, bütüncül, süreklilik arz eden ve etkin biçimde yürütmek amacıyla hazırlanan Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi Siyasi Reform Süreci, Katılım Sürecinde Sosyo-ekonomik Dönüşüm ve AB İletişim Stratejisi olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. 30 Eylül

2014 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında sunulan “Avrupa Birliği İletişim Stratejisi”, “Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi”nin üçüncü ayağını oluşturmaktadır. Strateji temel olarak reform sürecine hız katarak her alanda AB standartlarına ulaşmayı, müzakere başlıklarında atılacak önemli adımları belirlemeyi ve bölgesel ve küresel sınamalar karşısında Avrupa mimarisinin inşasında Türkiye-AB birlikteliğinin anlamını ve potansiyelini gözler önüne sererek güçlü bir iletişimi öne çıkarmayı hedeflemektedir. “Avrupa Birliği Stratejisi”, “AB’ye Katılım için Ulusal Eylem Planı ve “Avrupa Birliği İletişim Stratejisi” ile operasyonel hale gelmektedir (Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi ve Avrupa Birliği İletişim Stratejisi, <http://www.ab.gov.tr>).

Şekil 1. Avrupa Birliği İletişim Stratejisi

Kaynak: <http://www.ab.gov.tr>

AB’ye katılım sürecinde Türkiye’nin çehresini değiştiren siyasi ve ekonomik reformların iletişim çalışmalarıyla desteklenmesi, gerçekleştirilen reformların toplum tarafından içselleştirilmelerinin sağlanması, Türkiye-AB toplumlarının birbirlerine yaklaştırılarak karşılıklı anlayışın güçlendirilmesinin sağlanması, AB ülkelerinde Türkiye’ye ilişkin algı ile olgunun örtüşmesinin temin edilmesi büyük önem taşımaktadır. Avrupa Birliği İletişim Stratejisinin yurt içi ve yurt dışı olmak üzere iki boyutu bulunmaktadır. İletişim Stratejisinin temel hedef kitlesi Türk ve AB vatandaşlarıdır (Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi ve Avrupa Birliği İletişim Stratejisi, <http://www.ab.gov.tr>).

Tablo 3. Avrupa Birliği İletişim Stratejisinin Amaçları

AB İletişim Stratejisinin Amaçları	
Yurt İçi İletişim Stratejisinin Amaçları	Yurt Dışı İletişim Stratejisinin Amaçları
Kamuoyunun AB katılım süreci kazanımları hakkında bilgilendirilmesini sağlamak	AB kamuoyunda Türkiye'ye ilişkin olgu ile algının örtüşmesini sağlamak
Türkiye'nin AB üyelik sürecine ilişkin desteğini ve toplumsal tabandaki sahiplenmeyi artırmak	Karşılıklı güveni yeniden oluşturmak
Mevzuat uyum çalışmalarına eşlik edecek zihinsel dönüşümü teşvik etmek ve kolaylaştırmak	Türkiye'nin AB sürecindeki kararlılık, özgüven ve samimiyetini ön plana çıkarmak
Yaşam standartlarının yükseleceğine ilişkin inancını güçlendirmek	Türkiye'nin üyeliğinin AB gündeminde daha fazla yer almasını sağlamak
AB'ye katılım sürecinin Türkiye için bir çağdaşlaşma ve demokratikleşme projesi olduğuna ilişkin inancı güçlendirmek	AB kamuoyunun doğru resme bakmasını sağlayarak Türkiye'nin AB üyelik sürecine ilişkin desteği artırmak
Reformlara desteği artırmak	"Güçlü Türkiye, Güçlü AB" vurgusuyla Türkiye'nin AB 'ye sağlayacağı katkıları ön plana çıkarmak

Kaynak: <http://www.ab.gov.tr>.

AB İletişim Stratejisinin yurt içi iletişim boyutu çerçevesinde 81 il Valiliği bünyesinde yerelde AB ile ilgili çalışmalara destek olmak üzere birer "AB Koordinasyon Birimi" kurulmuş, farklı program ve projeler kapsamında AB ile ilgili konularda yerelde yürütülecek faaliyetler için mali destek sağlanmış, Türkiye-AB sivil toplum diyalogunu destekleyen projeler hayata geçirilmiş, yerel yönetimlerin AB deki muhatapları ile ortak projeler yürüttükleri şehir eşleşme mekanizmaları oluşturulmuştur. Türkiye'nin farklı illerinde toplumun değişik kesimlerinin görüşlerini almak amacıyla "Sivil Toplumla Diyalog Toplantıları" gerçekleştirilmiş, AB'ye üyelik süreci, Türkiye-AB Mali İşbirliği ve Avrupa Birliği Programları gibi konularda kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik belgesel filmler, kamu spotları ve yeni yayınlar kamuoyu ile paylaşılmıştır (Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi ve Avrupa Birliği İletişim Stratejisi, <http://www.ab.gov.tr>). Stratejinin iletişim ayağı Siyasi Reform Süreci ve Katılım Sürecinde Sosyo-ekonomik Dönüşüm boyutları ile sinerji oluşturması açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı 62. Hükümet döneminde hazırlanan ve 18 Eylül 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan “Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi”nin 3. Bölümü olan “Yeni Avrupa Birliği (AB) İletişim Stratejisi” kapsamında AB Bakanlığı tarafından hazırlanan kamu spotlarını gösterge bilimsel analiz yöntemiyle incelemek ve İletişim Stratejisinde Türkiye’ye yönelik verilmek istenen mesajlarının hangilerinin bu kamu spotlarında yer aldığını belirlemektir.

Tablo 4. Avrupa Birliği İletişim Stratejisinin Mesajları

AB İletişim Stratejisinin Mesajları	
Türkiye’ye Yönelik Mesajlar	AB’ye Yönelik Mesajlar
AB insanlık onuru, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı temeline dayanan bir barış projesidir.	AB’ye üyelik süreci Türkiye’nin samimiyetle, kararlılıkla ve azimle sürdürdüğü öncelikli bir hedefdir.
AB üyeliği Türkiye’nin daha demokratik, çağdaş ve müreffeh bir ülke olması için öncelikli bir hedefdir.	Türkiye AB üyeliği yolunda üzerine düşen yükümlülüklerin bilinciyle hem siyasi reformları hem de sosyo-ekonomik dönüşümü gerçekleştirmeye devam etmektedir.
AB’ye katılım süreci vatandaşların günlük hayatını olumlu etkilemekte ve farklı kesimlere çeşitli alanlarda (iş dünyası, öğrenciler, gençler, kadınlar, çiftçiler, dezavantajlı kesimler vb) çok sayıda fayda ve imkan sağlamaktadır.	Türkiye ve AB’nin dış politikadan ekonomik ve ticari ilişkilere, enerji arzı güvenliğinden sınır yönetimine, istihdamdan göç politikasına kadar pek çok alanda ortak kazanımları vardır.
AB’ye üyelik süreci yalnızca devlet tarafından değil başta sivil toplum olmak üzere toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilmesi ve benimsenmesi gereken bir süreçtir.	Farklı kültürlerin ve dinlerin barış içinde yaşadığı bir model olarak Türkiye, Avrupa mozaiki üzerine kendi renkleriyle katkıda bulunacaktır.
AB’ye üyelik süreci yalnızca kurallar ve kurumların değişimini değil zihniyet değişimini de gerektiren ve ancak bu şekilde başarılı olabilecek bir süreçtir.	AB ve Türkiye halkları birlikte, ortak güçlü bir geleceği inşa etmektedir.
	Avrupa Projesi “Güçlü Türkiye, Güçlü AB” temelinde yükselecektir.
	Türkiye’nin üyeliği AB’nin bölgesel bir barış projesinden küresel bir barış projesine dönüşmesini sağlayacaktır.

Kaynak: <http://www.ab.gov.tr>

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada kamu spotlarının analizinde uygulanacak olan yöntem, İngiliz Kültürel Çalışmaları ve Stuart Hall'ün medya metinlerinin eklemelenmesi kavramı ve semiyolojinin bazı kavramlarıyla yapılacak olan çoklu okumadır. Bu kapsamda analizde izlenecek model şu şekildedir (Dağtaş, 2012: 96):

Gösterenler: Modeldeki ilk analitik araç olan gösterenler (signifiers); semiyolojide gösterge kavramının bir parçası ve anlamın oluşmasını sağlayan maddi unsurdur.

Gönderge Sistemleri: Kamu spotlarının neleri çağrıştırdığını çözmek için kullanılacaktır.

Analiz: Kamu spotları bir bütün olarak analiz edilecektir.

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Kamu Spotları Yönergesine (Üst Kurulun 8/8/2012 tarih ve 2012/45 sayılı toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir) göre Kamu Spotu: “Kamu kurum ve kuruluşları ile dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarınca hazırlanan veya hazırlatılan ve Üst Kurul tarafından yayınlanmasında kamu yararı olduğuna karar verilen bilgilendirici ve eğitici nitelikteki film ve sesler ile alt bantları”dır. Kamu spotları film veya ses şeklinde hiçbir şekilde 45 saniyeyi, alt bant şeklinde ise hiçbir şekilde 10 saniyeyi geçemez. Kamu spotları (<http://www.rtuk.gov.tr>):

*Kamu spotları, ancak toplumu ilgilendiren ve yayınlanmasında kamu yararı bulunan olay ve gelişmelere ilişkin konularda hazırlanır. Başvuru yapan kuruluşlar, hazırladıkları spotlarda belirtilen konu dışında sadece kendi faaliyetlerinin tanıtımını yapamaz.

*Kamu spotları; Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen yayın hizmet ilkelerine ve ilgili mevzuata uygun olarak hazırlanır.

*Kamu spotlarında gizli ticari iletişim de dâhil her türlü ticari iletişime yer verilemez. Spotun hazırlanmasında katkısı olan gerçek veya tüzel kişilerin adını, markasını, logosunu, imajını, faaliyetlerini veya ürünlerini tanıtmak amacıyla programlara yönelik yaptığı her türlü katkıyı içerdiği tespit edilen başvurular doğrudan reddedilir.

*Reklam bütçesi bulunan ve başka mecralarda reklam olarak yayınlanan spotlar, kamu spotu olarak kabul edilmez.

*Gerçek kişiler adına kamu spotu başvurusu yapılamaz.

*Spot başvurusu yapacak olan kurum ve kuruluşlar için, bir takvim yılı içinde, zorunlu haller dışında, en fazla 3 (üç) kamu spotu tavsiye kararı alınır.

*Prodüksiyon kalitesi Üst Kurulca yetersiz bulunan kamu spotları iade edilir.

*Kamu spotlarında siyasi parti logolarına ve siyasi figürlere yer verilemez.

3.3. Araştırmanın Örneklemi

Yeni Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (2014)' nin kamuoyuyla paylaşılmasından sonra AB Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2015-2016 yılında yayınlanan 4 kamu spotu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından bu tarihten önce hazırlanan kamu spotları ve ilgili kamu kurumlarının AB'ye yönelik hazırladıkları yayınlar, tanıtım filmleri araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

3.4. Araştırmanın Soruları

- Kamu spotlarında AB'nin bir insanlık onuru, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı temeline dayanan bir barış projesi olduğu mesajı yer almakta mıdır?
- Kamu spotlarında AB üyeliğinin Türkiye'nin daha demokratik, çağdaş ve müreffeh bir ülke olması için öncelikli bir hedef olduğu mesajı yer almakta mıdır?
- Kamu spotlarında AB'ye katılım sürecinin vatandaşların günlük hayatını olumlu etkileyeceği ve farklı kesimlere çeşitli alanlarda (iş dünyası, öğrenciler, gençler, kadınlar, çiftçiler, dezavantajlı kesimler vb) çok sayıda fayda ve imkan sağlayacağı mesajı yer almakta mıdır?
- Kamu spotlarında AB'ye üyelik sürecinin yalnızca devlet tarafından değil başta sivil toplum olmak üzere toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilmesi ve benimsenmesi gereken bir süreç olduğu mesajı yer almakta mıdır?
- Kamu spotlarında AB'ye üyelik sürecinin yalnızca kurallar ve kurumların değişimini değil zihniyet değişimini de gerektiren ve ancak bu şekilde başarılı olabilecek bir süreç olduğu mesajı yer almakta mıdır?

3.5. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın sadece Türkiye'ye yönelik iletişim stratejisindeki mesajları incelemiş olması ve 4 kamu spotu çerçevesinde sınırlı kalmış olması, kısıtlarını oluşturmaktadır.

3.6. Araştırmanın Bulguları

Kamu Spotu 1

Gösterenler: Kamu spotu bir ofiste, masanın etrafında toplanmış ve pasta keserek kutlama yapacak olan kişilerin görüntüsüyle başlamaktadır. Alkışlayarak pasta kesecek olan bu grup farklı yaş ve cinsiyete sahip kişilerden oluşmaktadır. İçlerinde engelli bireyler de

bulunmaktadır. Kamu spotunun başlamasıyla birlikte eş zamanlı olarak müzik de çalmaya başlamaktadır. Daha sonra içlerinde öğrencilerin de olduğu değişik meslek gruplarına sahip kişilerin ofis, atölye, fabrika, kütüphane, hastane, kurs, okul vb. çalışma ortamlarında işlerini yürütürken gösteren sahneler karşımıza çıkmaktadır. Bu esnada dış ses: “Avrupa Birliği Bakanlığı eğitimden istihdama çocuk haklarından işletmelerin desteklenmesine birçok başarılı projeye katkı sağlıyor” demektedir. Daha sonraki görüntüde ekranın sağında “Hayat Tutunmak İçin” sloganı ile içlerinde dezavantajlı bireylerin de yer aldığı bir grup hocaları eşliğinde bir masa etrafında boyama yaparken görülmektedir. Bu bireylerin görüntüsünden sonra ekrana engelli bir genç kız gelmekte. Sonra arka arkaya gelen görüntülerde ekranın sağında “Nitelikli İstihdam Yaratmak İçin” sloganıyla Call Center’de telefonla konuşan farklı çalışanların, toplantı yapan insanların ve Call Center’da bulunan genç bir kadının yakın çekim görüntüsü yer almakta, sonraki sahnelerde ise ekranın sağ köşesinde “Avrupa’da Eşit Eğitim Fırsatlarından Yararlanmak İçin” sloganı ile Erasmus öğrencilerinin hocalarıyla birlikte yer aldıkları grup fotoğrafı ve kütüphanede çalışan öğrencilerin görüntüleri karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu esnada dış ses: “Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından koordine edilen ve Türkiye ile Avrupa Birliği tarafından ortak finanse edilen tüm bu projelerle hem ülkemiz tam üyeliğe hazırlanıyor hem de Avrupa Birliği standartları hayatımızın her alanında yaygınlaşıyor. Siz de üreteceğiniz projelerle bu sürecin bir parçası olabilirsiniz” demektedir. Kamu spotu farklı projelerden oluşan küçük fotoğrafların bir araya gelmesiyle oluşan görüntü ve Avrupa Birliği Bakanlığı’nın logosu ile sona ermektedir.

Şekil 1. Kamu Spotu 1’in Alt Karelerine Ait Görüntüler

Gönderge Sistemleri: Eğitim, istihdam, çocuk hakları, işletmelerin desteklenmesi vb. konularında projelerin hayata geçirilmesi, Türkiye'nin tam üyeliğe hazırlanması, standartların hayatımıza girmesi, proje üretimine destek.

Analiz: AB Bakanlığı bu kamu spotu ile öncelikle AB ile Türkiye'nin eğitim, istihdam, çocuk hakları, işletmelerin desteklenmesi gibi birçok alanda ortak proje yürüttüğü bilgisini vermeyi amaçlamaktadır. Bu projelerin farklı alanlarda farklı hedef kitlelere yönelik yürütülmesi neticesinde farklı kazanımlar ortaya çıkmaktadır. Kamu spotu bu farklı

kazanımların neler olduğunu bize görsel öğelerle, sloganlarla ve dış sesin konuşmaları ile iletmektedir. Örneğin dezavantajlı kişilere yönelik yürütülen projelerdeki amaçlar bu kişilerin yaşamdan kopmamalarını, beceri geliştirmelerini veya sosyalleşmelerini sağlamak olabilmektedir. Bu noktada “Hayata Tutunmak İçin” sloganı ile karşımıza çıkan karelerde böyle bireylerin bir araya gelerek hem bir şeyler öğrendiklerini ve ürettiklerini hem de mutlu olduklarını görüyoruz. Çocuklara yönelik yürütülen çalışmalar bize çocukların bir öğretmen eşliğinde masa etrafında çalışma yaptığı sahnesi ile verilmektedir. Kamu spotunda verilmek istenen diğer mesajlar da değişik iş kollarına yönelik nitelikli istihdamın yaratılması noktasında farklı projelerin yürütüldüğü, işletmelerin desteklendiği ve nitelikli personelin de bu projeler kapsamında iş yaşamına kazandırıldığıdır. Bu mesajlar kamu spotunda “Nitelikli İstihdam Yaratmak İçin” sloganıyla bize verilmektedir. Görsel olarak da farklı iş kollarında çalışan bireylerin iş yerlerindeki görüntüleri kullanılmıştır. Kamu spotunda verilmek istenen bir diğer mesaj “Avrupa’da Eşit Eğitim Fırsatlarından Yararlanmak İçin” sloganı ile öğrencilerin eğitim süreleri boyunca yurtdışına gidebilecekleri ve oradaki eğitim imkanlarından faydalanabilecekleridir. Bu bilgi bize yurtdışına eğitime gitmiş öğrencilerin orada hocaları ve arkadaşları ile bayrak eşliğinde çektiydikleri fotoğraf karesiyle verilmektedir. Kamu spotunun sonunda dış ses tarafından seslendirilen “Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından koordine edilen ve Türkiye ile Avrupa Birliği tarafından ortak finanse edilen tüm bu projelerle hem ülkemiz tam üyeliğe hazırlanıyor hem de Avrupa Birliği standartları hayatımızın her alanında yaygınlaşıyor. Siz de üreteceğiniz projelerle bu sürecin bir parçası olabilirsiniz” sözlü mesaj ile kamu spotu son bulmaktadır.

Kamu Spotu 2

Gösterenler: Dış sesin “Avrupa Birliği projesinin temelinde çok kültürlülük yatar” sözleriyle başlayan kamu spotunun ilk sahnesinde kemeçe ve viyolensel çalan iki kişinin görüntüsü karşımıza çıkmaktadır. Kemeçe çalan kişinin isminin Franz Weber olduğu ve Viyana’lı olduğu arkasındaki Avusturya bayrağından anlaşılmaktadır. Viyolensel çalan kişinin ise isminin Orhan Çakır olduğu ve Trabzon’lu olduğu arkasındaki Türk bayrağı ile gösterilmektedir. İkinci karede Franz Weber ve Orhan Çakır ‘ın “ Melodiler farklı olsa da sanat birlikteliktir” sloganı ile enstrümanları çaldıkları görüntü yer almaktadır. Kamu spotunun diğer sahnesinde Türkiye Hatay’dan Betül Özgün ve İsveç Malmö’den Karin Lindgren’in çay ve kahve içtiği görüntü yer almaktadır. Bu sahnede Lindgren’nin elinde Türk kültürü ile özdeşleşen bir bardak çay Özgün’nün elinde ise Avrupa kültürünü yansıtan bir fincan kahve bulunmaktadır. “Tatlar farklı olsa da aynı şekilde yudumlanır hayat” sloganı ile

karşımıza çıkan diğer karede iki kadının birbirlerine doğru bakarak çay ve kahve içtikleri görüntü yer almaktadır. Kamu spotu farklı ülkelerden gençlerin geleneksel kıyafetleriyle birlikte Karadeniz yöresine ait horon oyununu oynadıkları sahne ile devam etmektedir. Buradaki slogan “Farklılık içinde birlik” dir. “Avrupa Birliği projesinin temelinde çok kültürlülük yatar” cümlesiyle konuşmaya başlayan dış ses “Avrupa tarihinin baş aktörlerinden Türkiye ortak temeller değerinde çeşitli kültürlerin bir arada uyum içerisinde yaşayabileceğinin en güzel kanıtıdır. Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği Avrupa Birliği’nin kültürel mozağini daha da zenginleştirecektir. Ön yargıları terk etmek için birbirimizi tanımak yeter. Avrupa Birliği farklılık içinde birlik ilkesini hayata geçirmek için diğer aday ülkelerde kültürel mirası ortaya çıkartacak projeleri desteklemektedir. Hepimiz farklı dillerde konuşsak da aynı dilde kahkaha atıyoruz” şeklindeki cümlesiyle kamu spotunu tamamlamaktadır”. Kamu spotunun son sahnelerinde farklı kültürel mirasımıza ait öğelerin yer aldığı küçük kareler bulunmaktadır. Kamu spotu İzmir’den Ege Sönmez ve Fransa’dan Iago Frederici isimli gençlerin kültürel mirasımıza ait görüntüler ile birlikte yer aldıkları kare ile sona ermektedir.

Şekil 2: Kamu Spotu 2’ye ait alt kareler

Gönderge Sistemleri: Çok kültürlülüğün güzelliği, ortak noktalarda buluşma, farklılıkların güzelliği ve diğer kültürlere katkısı, ortak kültürel miras, hayatın paylaşılması

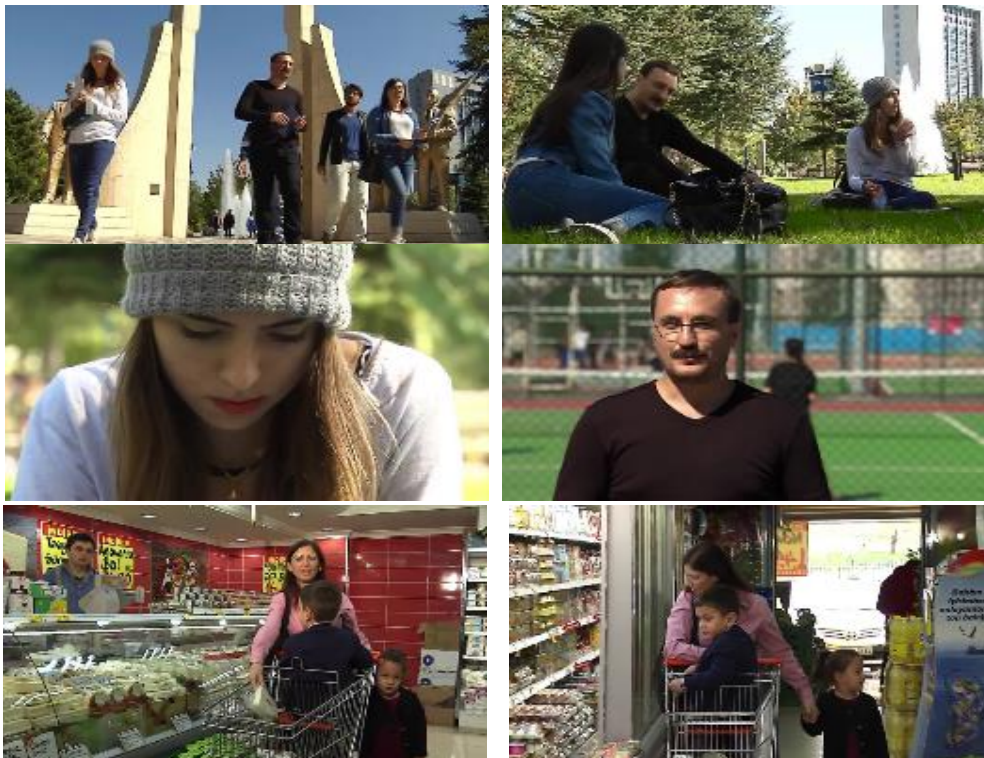
Analiz: Bu kamu spotunun ana teması farklı kültürlerin bir arada yaşadığı Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nin çok kültürlü yapısına uygun olduğu ve bizim bu yapımızın Birliğe katıldığımızda onların kültürel mozaiğine katkı sağlayacağı fikrine dayanmaktadır. Dış sesin "Avrupa Birliği projesinin temelinde çok kültürlülük yatar" sözü bunu bize anlatmaktadır. Kamu spotunda farklı kültürlerden gelen insanların birçok ortak noktada buluşabileceklerini gösteren bir mesaj da bulunmaktadır. Ortak paydada buluşmanın sanat üzerinden olabileceği mesajından yola çıkılarak "Melodiler farklı olsa da sanat birlikteliktir" sloganı eşliğinde bir Avusturyalı ve bir Türk'ün geleneksel müzik enstrümanlarını çaldıkları görüntü bunu bize anlatmaktadır. İsveç ve Türkiye'den iki kadının birbirlerine ait içecekleri içtikleri kare bizlere "Tatlar farklı olsa da aynı şekilde yudumlanır hayat" sloganı ile verilmekte ve farklı kültürlerden gelen insanların hayata dair ortak keyif noktalarının olabileceği mesajını vermektedir. Kamu spotunda çok kültürlülüğün her iki taraf içinde faydalı olacağı fikri vurgulanmaktadır. Bu kazanımın kendi ülkemiz açısından elde edilebilmesi için Avrupa Birliği'nin bu çok çok kültürlü yapısından ve onların kültürel unsurlarından korkmamız ve önyargılarımızdan uzaklaşmamız gerektiği dış ses tarafından da ifade edilmektedir. Kamu spotundaki bir diğer mesaj da dış sesin ifade ettiği Avrupa Birliği'nin farklılık içerisinde birlik ilkesini hayata geçirmek için aday ülkelerdeki kültürel mirası ortaya çıkartacak projeleri desteklediğini bildirmesidir. Bu mesaj ülkemizde farklı kültürel mirasa ait görüntülerin yer aldığı kareler ile verilmektedir. Kamu spotunun sonunda bir Türk ve Fransız gencinin kültürel mirasımıza ait resimler önündeki görüntüsü, çok

kültürlülük, farklılıkların birlikteliği, ortak noktalarda buluşabilme, mesajlarını da bize iletmektedir. Dış sesin ifade ettiği “Hepimiz farklı dillerde konuşsak da aynı dilde kahkaha atıyoruz” cümlesi bunu destekler niteliktedir.

Kamu Spotu 3

Gösterenler: Kamu spotu bir üniversitenin kampüsünde yürüyen öğrencilerin görüntüleri ve eş zamanlı çalan müzik ile başlamaktadır. Bu sahnenin ardından öğrencilerin kampüste bir arada oturup sohbet ettikleri, bir şeyler okudukları anlar yer almaktadır. Daha sonra ekrana bir öğrencinin kampüste tenis kortu önünde “İyi bir eğitim alıyorum, çok şanslıyım, ülkem ve kendi geleceğim için yeni Avrupa Birliği Stratejisini destekliyorum” cümlesini söylediği sahne gelmektedir. Diğer sahnede çocuklarıyla markette alışveriş yapan bir anne karşımıza çıkmaktadır. Anne “Çocuklarımın sağlıklı büyümesini istiyorum, bu yüzden yeni Avrupa Birliği Stratejisini destekliyorum” demektedir. Daha sonra ekrana fırında çalışan ve simit yapan bir fırıncının görüntüsü gelmektedir. Fırıncı “Emeğimin karşılığını almak istiyorum, sağlıklı şartlarda çalışmak istiyorum, yeni Avrupa Birliği çalışmalarını destekliyorum” demektedir. Farklı kişilere ait bu görüntülerden sonra dış ses “Avrupa Birliği bizim çağdaşlaşma projemizdir diyerek yola çıktık. Aynı kararlılık ve hassasiyetle güçlü Türkiye’imiz yeni Avrupa Birliği Stratejisi ile daha dinamik ve daha etkin bir dönem giriyor” şeklinde konuşmaktadır. Kamu spotu dış sesin konuşması esnasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu ve ekibinin İstanbul’da katıldıkları bir toplantının görüntüleriyle sona ermektedir.

Şekil 3: Kamu Spotu 3’e ait alt kareler

Gönderge Sistemleri: Yeni Avrupa Birliği Stratejisi ile farklı kesimlerin elde edeceği kazanımlar, yeni düzenlemeler, Birliğe katılım için gösterilecek çabalar.

Analiz: Kamu spotu Türkiye'nin yeni Avrupa Birliği Stratejisi ve bu noktada yapılacaklar ile elde edilecek kazanımlara dikkat çekmek istemektedir. Öğrenciler, çalışanlar, ev hanımları gibi farklı kesimlerin bu strateji ile hayatlarında olumlu şeylerin olacağı mesajı verilmektedir. Öğrenciler için iyi eğitim fırsatları, çalışanlar için düzgün çalışma şartları ve emeğin karşılığının alınması, sağlıklı gıdaya erişim ve sağlıklı yaşam konularına vurgu yapılmaktadır. Dış sesin "Avrupa Birliği bizim çağdaşlaşma projemizdir diyerek yola çıktık. Aynı kararlılık ve hassasiyetle güçlü Türkiye'miz yeni Avrupa Birliği Stratejisi ile daha dinamik ve daha etkin bir dönem giriyor" şeklinde ifade ettiği cümle bize Yeni Avrupa Birliği stratejisinin hayatın farklı alanlarına yönelik uygulamalar getireceği ve bu yeniliklerin aynı zamanda dinamizm ve etkinliği de beraberinde taşıyacağı mesajı verilmektedir. Avrupa Birliğinin bir çağdaşlaşma projesi olduğu ve bu noktada Türkiye'nin Birliğe katılım için çabalarının kararlılık ve hassasiyetle süreceği ve gerekli düzenlemelerin yapılacağı ana fikri de kamu spotunun merkezinde yer almaktadır.

Kamu Spotu 4

Gösterenler: Avrupa Birliği Bakanlığı ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından hazırlanan Erasmus+ Programının anlatıldığı kamu spotu Avrupa’da ücretsiz eğitim, staj olanaklarını anlatmaktadır. Kamu spotu Erasmus+ ile Avrupa’da hangi imkanların sunulduğunu gösteren bir görüntü ile başlamaktadır. Bu karede ayrıca çeşitli Avrupa ülkelerinden görüntüler ve çeşitli iş kollarında çalışan ve staj yapan öğrencilerin resimleri de yer almaktadır. Bu kareler ekrana gelirken dış ses aynı anda “Avrupa Birliği Bakanlığı ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülen Erasmus+ Programı sizlere Avrupa’da ücretsiz eğitim, staj ve gönüllülük faaliyetlerine katılım fırsatı sunuyor” şeklinde Erasmus+ imkanlarını söylüyor. Kamu spotu bir Erasmus+ gönüllüsü olan Anıl Erkara’nın faaliyetlere yönelik bilgilendirmesi ile devam etmekte. Anıl Erkara Erasmus+ deneyimini şu şekilde ifade etmektedir. “Erasmus+ gençlik faaliyetleri sayesinde 1 yıl Fransa’daki bir dernekte gönüllü olarak çalıştım. Bir yandan da Fransızca öğrenme fırsatı buldum.”. Anıl Erkara’dan sonra ekrana bir öğretmen olan Rabia Yılmaz gelmektedir. Rabia Yılmaz da Erasmus+ deneyimini şu şekilde ifade etmektedir. “Erasmus+ okul eğitimi kapsamında İspanya’da bir eğitim kursuna katıldım. Şimdi mesleğimi daha farklı bir bakış açısıyla yapıyorum”. Erasmus+ tecrübesini anlatan bir diğer kişi Sahra Nur Akyıl, işitme engelli bir öğrenci. Kendisi Portekiz’de fotoğrafçılık stajı yaptığını ifade etmekte, kamu spotunun son konuşmacısı olan Seda Nur Akyıl yaşadıklarını işaret dili ile anlatıyor ve bu anlattıkları kamu spotunda alt yazı ile veriliyor. Akyıl Portekiz’deki deneyimini “Portekiz’de 15 gün fotoğrafçılık stajı yaparak meslek hayatım için önemli bir adım attım” şeklinde ifade etmekte. Kamu spotunun son karesinde Avrupa Birliği Bakanlığı, Türkiye Ulusal Ajansı ve Erasmus+ logoları ve web sitelerinin adları yer almakta. Kamu spotu dış sesin son sahnede söylediği “ Şimdi sıra sizde” cümlesiyle sona ermektedir.

Şekil 4: Kamu Spotu 4’e ait Alt Kareler

Gönderge Sistemleri: Avrupa’da eğitim, staj, gönüllülük hizmetleri, okul eğitimi, yetişkin eğitimi, mesleki eğitim, yükseköğretim, gençlik

Analiz: Kamu spotu Avrupa Birliği Bakanlığı ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülen Erasmus+ Programı ile birçok farklı kesimin Avrupa’da eğitim, staj ve gönüllülük faaliyetlerine katılımı ile elde edecekleri kazanımların anlatılması üzerine hazırlanmıştır. Erasmus+ faaliyetleri ile ilgili bilgilendirme amaçlı hazırlanan bu kamu spotu aynı zamanda, bu programdan faydalanıp ülkesine dönen kişilerin kazanımlarının ülkeleri için de faydalı olduğu mesajını vermektedir. Dış sesin söylediği “Şimdi sıra sizde” cümlesiyle, isteyenlerin bu farklı olanaklardan yararlanmak için hareket geçmesi gerektiği üzerine de bir fikir bulunmaktadır.

4. SONUÇ

Bu çalışma kapsamında Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından 2015 ve 2016 yıllarında hazırlanan dört kamu spotu analiz edilmiş ayrıca bu kamu spotlarında “Yeni AB İletişim Stratejisi”nde verilmek istenen mesajlar aranmıştır. 1 numaralı Kamu Spotu AB ile Türkiye’nin eğitim, istihdam, çocuk hakları, işletmelerin desteklenmesi gibi birçok alanda ortak proje yürüttüğü bilgisini ve bu projeler sonucunda Türkiye’de yaşayan bireylerin farklı kazanımlar elde ettiği bilgisini vermeyi amaçlamaktadır. Bu kazanımlar “Hayat Tutunmak İçin”, “Nitelikli İstihdam Yaratmak İçin”, “Avrupa’da Eşit Eğitim Fırsatlarından Yararlanmak İçin” sloganları eşliğinde farklı karelerde yer alan proje görüntüleriyle bize aktarılmaktadır. Bu görüntüler ve sloganlar bize Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi (2014) kapsamında ortaya konan Avrupa Birliği İletişim Stratejisi’nin yurtiçi hedef kitleye yönelik verilmek istenen;

“AB’ye katılım süreci vatandaşların günlük hayatını olumlu etkilemekte ve farklı kesimlere çeşitli alanlarda (iş dünyası, öğrenciler, gençler, kadınlar, çiftçiler, dezavantajlı kesimler vb) çok sayıda fayda ve imkan sağlamaktadır” mesajı ile örtüşmektedir.

Kamu spotu dış ses tarafından seslendirilen “Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından koordine edilen ve Türkiye ile Avrupa Birliği tarafından ortak finanse edilen tüm bu projelerle hem ülkemiz tam üyeliğe hazırlanıyor hem de Avrupa Birliği standartları hayatımızın her alanında yaygınlaşıyor. Siz de üreteceğiniz projelerle bu sürecin bir parçası olabilirsiniz” sözlü mesaj ile son bulmaktadır. Kamu spotunda verilen bu mesaj “Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi” (2014) kapsamında ortaya konan Avrupa Birliği İletişim Stratejisi’nin yurtiçi hedef kitleye yönelik verilmesi istenen;

“AB’ye üyelik süreci yalnızca devlet tarafından değil başta sivil toplum olmak üzere toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilmesi ve benimsenmesi gereken bir süreçtir” ve

“AB’ye üyelik süreci yalnızca kurallar ve kurumların değişimini değil zihniyet değişimini de gerektiren ve ancak bu şekilde başarılı olabilecek bir süreçtir” mesajlarıdır.

2 numaralı Kamu Spotu’nun ana teması Avrupa Birliği’nin çok kültürlülüğe dayanan bir yapı olup farklı kültürlerin, eşitlik ve insan haklarına saygı temelinde bir arada yaşadığı bir barış projesi olduğu fikrine dayanmaktadır. Kamu spotu ayrıca Türkiye’nin de Avrupa Birliği’nin bu çok kültürlü yapısına uygun olduğu ve Birliğe katılımının Birliğin kültürel mozağine katkı sağlayacağı mesajını da vermektedir. İletişim Stratejisinde iç hedef kitle AB, AB’nin kurumsal yapısı, katılımın sağlayacağı katkılar, üye ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel yapısına yönelik konularda bilgilendirilmek istenmekte, AB’ye karşı önyargılarının yok edilmesi amaçlanmakta ve bu yönde mesajlar verilmektedir. Bu kamu spotunda eşitlik, farklılıkların güzelliği, çok kültürlülük, ortak kültürel mirasın altı çizilmektedir. Kamu spotunda verilmek istenenler, Türkiye’nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi (2014) kapsamında Avrupa Birliği İletişim Stratejisi’nin yurtiçi hedef kitleye yönelik

“AB’nin insanlık onuru, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı temeline dayanan bir barış projesidir” mesajı ile örtüşmektedir.

3 numaralı Kamu Spotunda “Türkiye’nin yeni Avrupa Birliği Stratejisi” ve bu noktada yapılacaklar ile elde edilecek kazanımlara dikkat çekilmek istenmektedir. İyi eğitim imkanları, sağlıklı yaşam, düzgün çalışma şartları aynı zamanda çağdaş ve müreffeh bir ülke olmanın getireceği unsurlardır. Dış sesin “Avrupa Birliği bizim çağdaşlaşma projemizdir

diyerek yola çıktık. Aynı kararlılık ve hassasiyetle güçlü Türkiye'miz yeni Avrupa Birliği Stratejisi ile daha dinamik ve daha etkin bir dönem giriyor" şeklinde ifade ettiği cümle Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi (2014) kapsamında Avrupa Birliği İletişim Stratejisi'nin yurtiçi hedef kitleye yönelik

"AB üyeliği Türkiye'nin daha demokratik, çağdaş ve müreffeh bir ülke olması için öncelikli bir hedeftir" mesajını vermektedir.

4 numaralı Kamu Spotunda Avrupa Birliği Bakanlığı ve Türkiye Ulusal Ajansı tarafından yürütülen Erasmus+ Programı ile birçok farklı kesimin Avrupa'da eğitim, staj ve gönüllülük faaliyetlerine katılımı ile elde edecekleri kazanımları anlatılmaktadır. Bu kazanımların kişilerin kişisel gelişimleri ve meslekleri için hem de ülke için faydalı olacağı mesajı verilmektedir. Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi (2014) kapsamında Avrupa Birliği İletişim Stratejisi'nin yurtiçi hedef kitleye yönelik

"AB'ye katılım süreci vatandaşların günlük hayatını olumlu etkilemekte ve farklı kesimlere çeşitli alanlarda (iş dünyası, öğrenciler, gençler, kadınlar, çiftçiler, dezavantajlı kesimler vb) çok sayıda fayda ve imkan sağlamaktadır" mesajını vermektedir.

Mayıs 2000'de Avrupa Komisyonu tarafından geliştirilen Genişleme için İletişim Stratejisi'nin aday ülkeler için geçerli olan aşağıdaki amaçları incelendiğinde (Canbolat, 2002: 271-272):

- *Avrupa Birliği hakkında genel bilgi ve anlayışın yaygınlaşmasını sağlamak,
- * Katılımın her bir ülke için neleri kapsadığını kamuoyuna duyurmak,
- * Üyelik için hazırlık aşamasındaki çalışmalarla müzakerelerin ilerlemesi arasındaki bağlantıyı halka anlatmak.

Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından hazırlanan kamu spotlarının da özellikle AB hakkında genel bilgi ve anlayışın yaygınlaşmasını sağlamak, katılımın kapsamı hakkında iç hedef kitleyi bilgilendirmek amacıyla hazırlandığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

Aktar, C. (2002). *Avrupa Yol Ayrımında Türkiye*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Arslan, R. (2003). *Avrupa Birliği'nin Kurumsal Yapısı ve Karar Alma Süreçleri*.

Kar, M. ve Arıkan, H. (Ed.), *AB Ortak Politikaları ve Türkiye: Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması* (ss. 62-75). İstanbul: Beta Basım.

Avrupa Birliği Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (2000). *AB Kurumları-AB Bütünleşmesinin Anahtarı*. Ankara: Türkiye Temsilciliği Yayınları.

Canbolat, İ. (2002). *Avrupa Birliği, Uluslararası Bir Sistemin Tarihsel, Teorik, Kurumsal, Jeopolitik Analizi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Cını, M. (Ed.) (2003). *Introduction to Europe, European Union Politics*. Oxford: New York Press.

Dağtaş, B.(2013). *Reklamı Okumak*. İstanbul: Ütopya Yayınevi.

Dartan, M. (2005). Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri: Quo Vadis? Kaymakçı O. (Ed.), *Avrupa Birliği Üzerine Notlar* (ss. 221-243). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Dedeoğlu, B. (2003). Avrupa Birliği Bütünleşme Süreci: Avrupa Birliği'nin Yakın Geçmişi. Dedeoğlu, B. (Ed.), *Dünden Bugüne Avrupa Birliği* (ss. 43-51). Boyut Kitapları, İstanbul.

Demirkıran, Ö., Çiçek, H., ve Sarıkcıoğlu, H.E. (2010). Türkiye-Avrupa birliği ilişkilerinde son dönem. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3(1), 57-75.

Dura, C. ve Atik, H. (2000). *AB-Gümrük Birliği ve Türkiye*. Ankara: Noel Yayın Dağıtım.

Europäische Kommission (2003). *Wie Funktioniert die Europäische Union, Ein Wegweiser für die Bürger zu den Organen und Einrichtungen der EU*. Belgium: Europäische Kommission General Direktion Presse.

European Commission (2000). *Adapting The Institutions to Make a Success of Enlargement Commisison Opinion*. Belgium: European Commission, Bulletin of the European Union.

Fişne, M. (2003). Avrupa Birliği'nin Doğuşu ve Gelişimi. Kar, M. ve Arıkan, H (Ed.), *AB Ortak Politikaları ve Türkiye: Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması* (ss. 59-68), İstanbul: Beta Basım.

Kıraç, S. ve İlhan, B. (2010). Avrupa Birliği oluşum süreci ve ortak politikalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(188), 191-201.

Kodaman, T., Kanat, S., Saraç, E., İlbuğa, M., ve Eser, B. (2008), Avrupa Birliği bilinç düzeyinin ölçülmesi, Isparta ili örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 201-227.

Köktaş, A. (1999). *AB'de İşçilerin Serbest Dolaşım Hakkı ve Türk Vatandaşlarının Durumu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özdemir, B. (2002). *Avrupa Güvenlik ve Savunma Yapısı ve Türkiye*. İKV Yayınları, No:171, İstanbul. Erişim tarihi: 11.04.2019, <http://www.ikv.org.tr>.

Paksoy, M. (2003). Avrupa Birliği Türkiye İlişkilerinin Gelişimi. Kar, M ve Arıkan H. (Ed.), *AB Ortak Politikaları ve Türkiye: Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Politikaların Uyumlaştırılması* (ss. 93-21), İstanbul: Beta Basım.

TOBB AB Müdürlüğü (2002). *Avrupa Birliği ve Türkiye-Avrupa İlişkileri*, Ankara.

Uysal, C. (2001). Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin tarihsel süreci ve son gelişmeler. *Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 140-153.

Ülger, İ.K. (2003a). *Avrupa Birliği El Kitabı (Kavramlar, Kurumlar, Kişiler)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ülger, İ.K. (2003b). *Avrupa Birliği'nin ABC'si*. Ankara: Sinemis Yayınları.

<http://ab.gov.tr/>, 18.04.2019.

<http://avrupa.info.tr/>, 22.04.2019

<http://www.curia.eu.int>, 02.05.2019

<http://www.eca.eu.int>, 12.05.2019

<http://ikv.org.tr>, 18.05.2019.

<http://rtuk.gov.tr>, 21.05.2019

<http://youtube.com>, 21.05.2019.

<http://tobb.org.tr>, 14.05.2019.